

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	22-25/285880
Otsuse kuupäev	28.02.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Bi&Dwh Consult OÜ vaidlustus Eesti Töötukassa riigihankes „Eesti Töötukassa aruandlus- ja statistikamooduli (TARU) hooldus- ja arendustööd“ (viitenumber 285880) hankija otsusele tunnistada osaühingu Resta pakkumus edukaks
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Bi&Dwh Consult OÜ, esindajad vandeadvokaadid Kadri Härginen ja Mario Sõrm Hankija, Eesti Töötukassa, esindaja Meelis Paavel Kolmas isik, Osaühing Resta, esindaja vandeadvokaat Kaidi Reiljan-Sihvart
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata Bi&Dwh Consult OÜ vaidlustus Eesti Töötukassa riigihankes „Eesti Töötukassa aruandlus- ja statistikamooduli (TARU) hooldus- ja arendustööd“ (viitenumber 285880).
2. Mõista Bi&Dwh Consult OÜ-lt Osaühingu Resta kasuks välja Osaühingu Resta lepingulise esindaja kulud 2290 eurot (käibemaksuta).
3. Jätta Bi&Dwh Consult OÜ poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 04.11.2024. a avaldas Eesti Töötukassa (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Eesti Töötukassa aruandlus- ja statistikamooduli (TARU) hooldus- ja arendustööd“ (viitenumber 285880) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Riigihanke dokumendid (edaspidi RD).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 06.12.2024. a, esitasid pakkumuse Bi&Dwh Consult OÜ, Osaühing Resta ja Industry62 OÜ.

2. 21.01.2025. a otsusega nr 23/24/8710 tunnistas Hankija muuhulgas edukaks Osaühingu Resta pakkumuse.

3. 29.01.2025. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Bi&Dwh Consult OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele tunnistada edukaks Osatihingu Resta (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus ja otsustele Kolmanda isiku eduka pakkujana kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise kohta, kui need otsused on tehtud¹.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 06.02.2025 kirjaga nr 12.2-10/22 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetsluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 11.02.2025 ja neile vastamiseks 14.02.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad ja menetsluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Bi&Dwh Consult OÜ**, vaidlustuses ja 11.02.2025. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlust alljärgnevalt.

5.1. Vaidlustaja pakkumus sai hindamise kriteeriumide kohaselt kokku 94,67 väärtuspunkti ja Kolmanda isiku pakkumus 96 väärtuspunkti. Vaidlustaja pakkumusele omistatud punktisummani on Hankija jõudnud aga pakkumuste ebaõige hindamisega. Hindamiskriteeriumi nr 1 IT projektijuhi hindamise kriteerium (RD lisa 3 p 1) (edaspidi Hindamiskriteerium) alusel andis Hankija Vaidlustaja pakkumusele null punkti võimalikust kahest. Kui Hankija oleks Hindamiskriteeriumi alusel Vaidlustaja pakkumust õiguspäraselt hinnanud, saanuks Vaidlustaja pakkumus kokku 96,67 väärtuspunkti, mis on enam kui Kolmanda isiku pakkumusel. Sellisel juhul osutuks edukaks Vaidlustaja pakkumus.

5.2. Hindamiskriteerium on kehtestatud järgmises sõnastuses: *IT projektijuht omab Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster või Certified Scrum Professional ScrumMaster sertifikaati*. Tingimuse täitmise korral omistatakse pakkumusele kaks väärtuspunkti.

5.3. Hankija on asunud seisukohale, et Vaidlustaja pole esitanud kehtivat IT-projektijuhile omistatud Scrum sertifikaati, vaid sertifikaadi, mis kehtis kuni 31.05.2023. a. Seetõttu hindas Hankija Vaidlustaja pakkumust Hindamiskriteeriumi alusel null väärtuspunktiga.

5.4. Vaidlustaja IT-projektijuhil on kehtiv Scrum sertifikaat, mis on projektijuhile omistatud 30.05.2023. a ja kehtib kuni 31.05.2025. a.

Scrum sertifikaadi kehtivus sõltub pärast selle algset omistamist sertifikaadi saaja poolt täiendõppe läbimisest. Sealhulgas peab sertifikaadi saaja lugema erinevaid artikleid, läbima videokoolitusi jms, mille tulemusena kogutakse punkte. Kui punktide arv on saavutatud, on sertifikaadi saajal võimalik taotleda sertifikaadi kehtivuse pikendamist ja tasuda selle eest uue perioodi makse. Praeguse reeglistiku kohaselt on Scrum sertifikaadi kehtivuse pikendamiseks vajalik koguda 20 punkti õppetööst ja tasuda 100 USA dollari suurune makse.

Vaidlustaja IT-projektijuht on vajalikud punktid kogunud ja tasus kehtiva sertifikaadi makse 30.05.2023 kell 20:20. Makse tasumise teavitusest on nähtav, et sertifikaat kehtib seejärel kuni 31.05.2025. a nagu ka kehtivalt Scrum sertifikaadilt endalt. Seejärel väljastati Vaidlustaja IT-projektijuhile hetkel kehtiv Scrum sertifikaat. Seega oli Vaidlustaja IT-projektijuhil kehtiv Scrum sertifikaat enne Riigihanke alustamist, pakkumuste esitamise tähtpäeval ja vaidlustatud otsusest teavitamise hetkel.

5.5. Teave, et Vaidlustaja IT-projektijuhile on väljastatud Scrum sertifikaat, on leitav ka Hindamiskriteeriumis viidatud organisatsiooni Scrum Alliance, kes Hankija nõutavaid sertifikaate omistab, kodulehelt. Nii nähtub ka sellest allikast, et Vaidlustaja projektijuhil on Certified Scrummaster sertifikaat. Vajadusel oleks Hankija saanud selle allikaga ka teavet kõrvutada, et veenduda, kas IT-projektijuhil on nõutav sertifikaat või mitte.

---

¹ Riigihangete registrist nähtub, et Hankija ei ole teinud Riigihankes otsuseid Kolmanda isiku eduka pakkujana kvalifitseerimise ja kõrvaldamata jätmise kohta.

5.6. Vaidlustaja möönab, et esitas oma pakkumuses Scrum sertifikaadi, mis kehtis kuni 31.05.2023. a. Vaidlustaja eksimus tulenes sellest, et mõlemad sertifikaadid erinevad oma sisus üksnes ühe lause osas – *Certification Active through 31 May 2023* ja *Certification Active through 31 May 2025*. Mõlemal sertifikaadil on ka sama number. Sellise sarnasuse puhul on inimlikud eksimused võimalikud.

5.7. Vaidlustatud otsus on ebaproportsionaalne. Arvestades inimlikku eksimust, mille tulemusel esitas Vaidlustaja kehtetu sertifikaadi kehtiva sertifikaadi asemel, pidanuks Hankija esmalt sellele Vaidlustaja tähelepanu juhtima ning küsima Vaidlustajalt selgitusi. Seejärel oleks Vaidlustaja saanud võimaluse oma eksimust selgitada ja vajadusel esitada kehtiva Scrum sertifikaadi. See oleks andnud Hankijale võimaluse otsustada, kas Hankija aktsepteerib Vaidlustaja selgitust ja täiendavat teavet või mitte. Hankija ei ole seda teinud, kuigi pöördus 11.12.2024. a Vaidlustaja poole päringuga, milles palus Vaidlustajal selgitada IT-projektijuhi ja teiste pakkuja võtmeisikute töökogemusega seonduvaid küsimusi. Seega oli Hankija pakkumuste kontrollimisel hoolas ja arvestas otsuse tegemisel Vaidlustaja esitatud teabega. Järelikult pidas Hankija sellist teguviisi õiguspäraseks, mis tõstatab küsimuse, miks Hankija oma sisulise kontrolli raames ei tuvastanud nt Scrum Alliance kodulehe kaudu, et Vaidlustaja IT-projektijuhil on tegelikult kehtiv sertifikaat ega andnud Vaidlustajale võimalust selgitada kehtetu sertifikaadiga seonduvaid asjaolusid, et Hankija saaks selle pinnalt teha kaalutletud otsuse.

5.8. Hankija oleks pidanud oma kaalutusõigust teostama ka pakkumuste hindamisel, küsima Vaidlustajalt kehtetu sertifikaadi kohta selgitusi ja nende pinnalt tegema kaalutletud otsuse. Sellist lähenemist toetab ka kohtu- ja halduspraktika alates Corpore kohtuasjast². Hankija on olnud varasemalt menetlusosaline Mitteldorfi³ ja Corpore kohtuasjades, milles Riigikohus rõhutab hankija kohustust järgida proportsionaalsuse põhimõtet ja anda pakkujatele võimalus oma inimlikke eksimusi selgitada ja parandada.

Corpore kohtuasjas oli vaidluse kese sellel, kas Hankija pidanuks andma pakkujale võimaluse oma kvalifikatsiooni pärast pakkumuste esitamise tähtaega täiendavalt tõendada. Riigikohus asus seisukohale, et puuduoleva dokumendi või puuduvate andmete esitamiseks võimaluse andmine on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõtte, ärakuulamisõiguse ja halduse üldise selgitamiskohustusega ning riigihankemenetluse spetsiifiliste põhimõtetega. Lisaks selgitas Riigikohus, et kuigi pakkujalt on kohane nõuda kõrgendatud hoolikust, ei ole alati võimalik inimlikke eksimusi täielikult välistada ning iga pakkuja viga ei tähenda, et pakkuja oleks ebausaldusväärne. Olulisena rõhutas Riigikohus, et pakkujale negatiivse tagajärje kaasa toomine pisimagi vea korral ei oleks proportsionaalne ja puuduste kõrvaldamise võimalus tuleb anda siis, kui nõutud dokumendid või andmed on esitamata, ebaselged või ebapiisavad või kui on ilmne, et pakkuja on teinud dokumentide vormistamisel inimliku vea.

5.9. Õigusruum ning haldus- ja kohtupraktika on alates Corpore lahendist edasi arenenud ja haldus- ja kohtupraktikat esitamata andmete või ebatäpsete andmete parandamise võimaluste kohta on arvukalt. Mitteldorfi kaasuses oli vaidlus selles, kas õiguspärane oli hankija otsus, millega Mitteldorf jäeti kvalifitseerimata, kuna ta jättis esitamata kinnituse, kas ta vastab HKTS § 12 lg-s 2 loetletud tingimustele.

Riigikohus leidis, et Hankija pidanuks Mitteldorfit selgitusi küsima, sh seda ka olustikus, milles pakkuja jättis andmed esitamata. Veelgi enam, Riigikohus selgitas järgmist: *Praegusel juhul ei rikuks pakkumuse täpsustamine võrdse kohtlemise põhimõtet. Samuti ei kannataks seetõttu riigihanke läbipaistvus. Pakkuja peab olema küll hoolas, aga see ei tähenda, et hankija peaks ilma kaalukat põhjust omamata kõrvaldama hankemenetlusest pakkuja, kes on esitanud pakkumuses ebaselgeid andmeid, mille ebaselgus on lihtsalt kõrvaldatav. Riigikohus leidis, et hankija otsus oli eeltoodud põhjustel ebaproportsionaalne.*

Viidates Euroopa Kohtu praktikale, märkis Riigikohus, et hankija võib nõuda andmete täpsustamist või parandamist tingimusel, et see nõue puudutab selliseid dokumente või andmeid (nagu näiteks avaldatud majandusaasta aruannet), mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui taotluste esitamise tähtaeg.

5.10. Proportsionaalsuse kaalutluste olulisust on sarnases kontekstis tunnistanud ka värskes Tallinna Ringkonnakohtu praktikas. Haldusasjas 3-24-2428 oli vaidluse all see, kas hankija

² RKHKo 3-3-1-24-13.

³ RKHKo 3-19-1501.

käitus õigesti, kui jättis kvalifitseerimata pakkujat, kes ei esitanud tähtaegselt referentslepingu tellija kinnitust lepingu nõuetekohase täitmise kohta. Ringkonnakohus asus siingi seisukohale, et proportsionaalsuse põhimõttega oleks vastuolus pakkujat kvalifitseerimata jätmine ebaolulise ja hankemenetluse kulgu või teiste pakkujate õigusi mitte rikkuva möödalaskmise tõttu. Kohtupraktikas on ebaoproportsionaalseks peetud selgituste küsimata jätmist ka olukorras, milles pakkujat on osaliselt esitamata jätnud kinnitused, et tal kõrvaldamise alused puuduvad ja esitanud need osaliselt ka valel vormil või on jätnud kinnitused kõrvaldamise aluste puudumise kohta teatud isikute osas sootuks.

5.11. Kohtud on võimaldanud puuduse kõrvaldamist näiteks siis, kui hankepassis on esitamata jäetud andmed majandusaasta netokäibe kohta, esitamata jäetud tõendid pakutava toote vastavusest standardile, kui ei ole esitatud karistusregistri väljavõtet tuginetava isiku juhatuse liikme kohta ning kutsetunnistuse koopia esitamata jätmisel.

5.12. Eeltoodud haldus- ja kohtupraktika selgituste ning andmete küsimise lubatavusest ja hankijate vastupidiste otsuste ebaoproportsionaalsusest on peamiselt keskendunud olukordadele, mil pakkujat on inimliku vea tõttu jätnud esitamata teabe nn kvalitatiivse valiku kriteeriumide kohta. Lihtsamalt öeldes siis, kui esitamata on teave ettevõtja kvalifikatsiooni või kõrvaldamise aluste kohta.

Vaidlustaja hinnangul ei ole põhimõttelist vahet olukorraga, milles pakkujat on inimliku eksimuse tõttu esitanud kehtetu sertifikaadi kehtiva sertifikaadi asemel. Inimlik viga on inimlik viga ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamine ei peaks sõltuma sellest, kas tegu on pakkumuste hindamiseks esitatud või kvalitatiivseks valikuks esitatud teabega.

5.13. Samamoodi ei peaks määravat tähendust olema sellel, kas pakkujat on jätnud algusest peale sootuks midagi esitamata või on esitanud ebaõige teabe. Kui mõlemal juhul on pakkujat teinud inimliku vea, ei peaks proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisel olema vahet, kas viga seisneb dokumendi esitamata jätmises või ebaõige dokumendi esitamises. Vastupidine järeldus tooks kaasa tagajärje, et nn vigade hilisema parandamise kontekstis on paremas olukorras see pakkujat, kes midagi ei esitanud, kui see, kes inimliku vea tõttu eksis esitatud dokumendiga. Nii koheldaks sarnaseid olukordi põhjendamatult erinevalt ja paradoksaalselt oleks paremas seisus pakkujat, kes üldse dokumendi esitamise kohustuse täitmata jätab.

5.14. Selgituste küsimata jätmise proportsionaalsuse hindamisel on eriti oluline aga haldus- ja kohtupraktika, mis rõhutab seda, et inimlike eksimuste parandamine võiks olla lubatav selliste dokumentide osas, mille puhul saab objektiivselt kontrollida, kas andmed või dokumendid on varasemad, kui taotluste või pakkumuste esitamise tähtaeg. Antud juhul see nii aga on, kuna nagu nähtub eeltoodust ja esitatud tõenditest, on Vaidlustaja IT-projektijuhil kehtiv Scrum sertifikaat alates 30.05.2023.

Seeläbi on täidetud ka Euroopa Kohtu ja Eesti kohtu- ning halduspraktika eeldus, et nn kõrvaldatava puudusega on tegemist mh olukorras, kus esitada tuleks dokument, mis oli olemas enne pakkumuste esitamise tähtaega ning mille olemasolu saab objektiivselt kontrollida. Vaidlustaja hinnangul pidanuks Hankijale kehtetu sertifikaadiga tutvumisel olema ka eluliselt usutav, et Vaidlustaja on teinud inimliku vea. Eluliselt ei ole kuigi usutav, et mistahes pakkujat esitaks teadlikult kehtetu sertifikaadi.

5.15. Nähes, et Vaidlustaja on esitanud kehtetu Scrum sertifikaadi, oleks Hankija pidanud juhtima sellele Vaidlustaja tähelepanu ja kaaluma seejärel võimalust aktsepteerida kehtiva sertifikaadi hilisemat esitamist. Nõnda oleks Hankija saanud otsustada, kas riigihanke korraldamise üldpõhimõtted võimaldaks tal aktsepteerida sellise dokumendi tagantjäreli esitamist, mis oli objektiivselt kontrollitavalt pakkumuste esitamise hetkel olemas. Praegusel juhul on Hankija sellise võimaluse aga oma vaidlustatud otsusega minetanud ja Vaidlustaja silmitsi tagajärjega, et olnuna esitanud parima pakkumuse, peaks ta leppima siiski teise kohaga, kuivõrd esitas kogemata kehtetu sertifikaadi, kuigi kehtiv oli olemas.

5.16. Käesolev vaidlus taandub sellele, kas võiks olla lubatav, kui Hankija aktsepteerib ekslikult esitatud kehtetu sertifikaadi asemel kehtivat sertifikaati, kui kehtiv sertifikaat oli olemas ja Hankija saab seda ka kontrollida. Pakkujat mõistab, et tal on kõrgendatud hoolsuskohustus, kuid alati ei saa selliseid inimlikke eksimusi vältida, eriti kui esitada tuleb arvukalt dokumente ja esitatavad sertifikaadid on omavahel lausa äravahetamiseni sarnased.

5.17. Vaidlustuse rahuldamise korral ei saa õiguspärased olla Hankija otsused Kolmanda isiku edukaks tunnistamise ja tema eduka pakkujana kvalifitseerimiseks ja kõrvaldamata jätmise kohta, kui need kaks viimast otsust on tehtud.

5.18. 11.02.2025. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.18.1. Hankija ega Kolmas isik pole kahtluse alla seadnud vaidlustuse lisana esitatud tõendit, millest nähtub, et Vaidlustaja IT-projektijuhile on sertifikaat väljastatud kehtivusega kuni 31.05.2025, mida tõendavad sõnad *Active through: 2025-05-31*.

Sertifikaat on Vaidlustajale sertifitseerimise pikendamise protsessi järgselt kohe antud. Hankija viidatud dokumendi loomise kuupäev ja aeg 21.01.2025 16:24:36 on tõepoolest ajahetk, mis on vahetult pärast hankija otsusest teada saamist, kuna hankija esitas teate otsuse kohta 21.01.2025 kell 16:00, st ca 25 minutit varem.

Scrum Alliance koduleht võimaldab sertifikaate mistahes kordi alla laadida ja neid .pdf vormingus salvestada. Sellest ei muutu sertifikaat kui selline ning sertifikaadi number jääb samaks. Sertifikaadi kehtivus tekib makse sooritamisel, mitte faili alla laadimisel. Kuigi Vaidlustaja oli pakkumuse koostamise hetkel kontrollinud sertifikaadi kehtivust, laadis Vaidlustaja Hankija otsuse kohta teate saamise järel sertifikaadi Scrum Alliance kodulehelt uuesti alla ja salvestas selle .pdf formaati. Nõnda saigi kõnealune tõend lõppastmes loomise kuupäevaks 21.01.2025 ja kellaajaks 16:24:36.

Tõend oli vajalik Vaidlustaja suhtes negatiivse otsuse vaidlustamiseks õigusabi päringu tegemiseks ja ka hilisemaks vaidlustamise esitamiseks. See oli ühtlasi see hetk, mil Vaidlustaja sai aru, et on tekkinud inimlik eksitus, mistõttu läks sertifikaadi olemasolu kontrollima, kuivõrd teadis, et oli selle pikendamiseks makse teinud ning sertifikaadi kehtivusaeg oli pikenenud. Eeltoodu aga ei tähenda, et Vaidlustaja IT-projektijuhil nõutavat sertifikaati pakkumuse esitamise hetkel polnud.

5.18.2. Vaidlustaja pöördus Scrum Alliance poole küsimusega, mis puudutas mh seda, et kui isikul sertifikaat puudub või on kehtivuse kaotanud, siis kas Scrum Alliance kodulehel kuvatakse teavet, et isikul sertifikaat ikkagi on. Scrum Alliance vastas, et kohe, kui sertifikaat aegub, ei kuvata Scrum Alliance kodulehel isiku andmeid enam viisil, millest võiks nähtuda, et tal on sertifikaat. Seega tõendab ka Kolmanda isiku esitatud kuvatõmmis seda, et Vaidlustaja IT-projektijuhil on ja oli nõutav sertifikaat.

5.18.3. Hankija ja Kolmanda isiku seisukohtade keskne tees on see, et inimlikku eksimust ei olnud ja isegi kui sellist eksimust mõõnda, siis ei võimalda praegune haldus- ja kohtupraktika sellise eksimuse parandamist.

Tõmmates paralleele pikaaegse haldus- ja kohtupraktikaga, siis peab hankija nt hanke tingimusi tõlgendama pakkujatele soodsamal viisil ega tohi tingimusi tõlgendada ka pakkujaid kahjustaval moel. See põhimõte peaks olema üle kantav ka Hankija tõlgendustele pakkujate esitatud teabest. Kui Hankija väidab, et Vaidlustaja esitas kehtetu sertifikaadi koopia teadlikult, siis võiks küsida, et milline peaks olema mistahes pakkuja motivatsioon esitada kehtetu sertifikaat, kui kehtiv sertifikaat oli olemas. Vaidlustaja mõistaks sellist mõtet siis, kui nt Vaidlustajal poleks olnud kehtivat sertifikaati ning Vaidlustaja püüdnuks oma kvalifikatsiooni kuvada seeläbi paremini kui see tegelikult oli. Kuid asjad ju nii pole. Sisuliselt ütleb Hankija oma vastuses seda, et Vaidlustaja esitas teadlikult kehtetu sertifikaadi ja „liia“ teabe täiendkoolitustel osalemisest ning seetõttu polnud tegemist inimliku eksimusega.

5.18.4. Vaidlustaja hinnangul ei ole see Hankija teooria eluliselt usutav, kuna iga pakkuja, sh ka Vaidlustaja eesmärk riigihankes on osutada edukaks ja teenida hankelepingu täitmiselt tulu. Ei ole eluliselt usutav, et pakkuja ennast ise kehtetute sertifikaatide esitamisega kahjustaks, kui pakkujal on kehtiv sertifikaat olemas. Nagu Hankija ise esile tõi, saanuks pakkujad esitada teabe sertifikaadi kohta ka pakkumuses viidatud veebilehe abil. Kui Vaidlustajal tõepoolest oleks olnud võimatu pakkumusega kehtivat sertifikaati esitada, siis oleks Vaidlustaja esitanud pakkumuses viite Scrum Alliance kodulehele, selle asemel, et esitada „teadlikult“ kehtetu sertifikaat. Seega saab Vaidlustaja esitatud andmete pinnalt üksnes järeldada, et Vaidlustaja esitas kehtetu sertifikaadi inimliku eksimuse tõttu.

5.18.5. Vaidlustaja mõistab haldus- ja kohtupraktika mõtet, et hankija ei peaks omal käel minema pakkujate vigu parandama ja otsima internetiavarustest ise puuduolevad dokumente. Küll aga nähtub praeguse kaasuse asjaoludest, et:

1) Hankija oli RHAD-s ette näinud, et IT-projektijuhi pädevust saab tõendada ka

veebilehe kaudu;

2) Hankija on suutnud omal käel veenduda teise pakkuja Scrum sertifikaadi puudumises;

3) Kolmas isik on ka samamoodi omal käel veendunud, et Vaidlustaja IT-projektijuhil on nõutav sertifikaat;

4) Scrum Alliance on registreeritud kaubamärk ja ainuke organisatsioon, mis Certified ScrumMaster raamistikuga seotud standardiseerimist läbi viib, eksami keskkonnana toimib ja sertifikaate väljastab. Arvestades Hindamiskriteeriumi sõnastust, pidi see asjaolu ka Hankijale teada olema.

Eeltoodu tähendab, et Hankija teadis, kuidas tal on võimalik ka omal käel kontrollida, kas isikul on nõutav sertifikaat või mitte. Veelgi enam, Hankija oli vastavalt veebilehelt sertifikaadi kehtivuse kontrollimise ise ühe sertifikaadi olemasolu võimalusena RHAD-is ette näinud, mistõttu on Hankija ise pidanud pakkumuste kontrollimisel sellise kontrollitoimingu tegemist (pakkuja poolt dokumendi esitamise asemel) võimalikuks.

5.18.6. Kui Hankija on juba RHAD-iga toonud sertifikaadi olemasolu tõendamise võimaluse sedavõrd *pakkuja kohustuste täitmise lähedale*, ei saa ebaproportsionaalseks pidada seda, kui Hankija iseseisvalt ka täiendavalt sellisel viisil sertifikaadi kehtivuses veendub.

Olukord võiks olla erinev, kui Hankija oleks nõudnud kõikidelt pakkujateelt üksnes dokumendi esitamist sertifikaadi olemasolu tõendamiseks, kuid pakkuja seda ei esitanud. Kuna Hankija aga teadis ja oli valmis ka pakkumuses oleva info korral seda omal käel kontrollima, ei välju selline tõendi olemasolu kontroll tegelikult ka RHAD-i tingimustest.

Kõikidele pakkujatele oli teada, et Hankija võib seda ka kontrollida iseseisvalt veebilehel, mistõttu puuduks ka pakkujate ebavõrdne kohtlemine, kui Hankija seda otsuse tegemise eelselt päriselt ka täiendavalt omal käel kontrollinuks. Alternatiivselt võinuks nii Vaidlustaja kui ka Kolmas isik esitada üksnes viite, et sertifikaadi olemasolu nähtub veebilehelt ning Hankija oleks ka siis sertifikaadi olemasolu või puudumises veendunud pärast pakkumuste esitamist samal veebilehel nähtava teabe kaudu.

5.18.7. Hankija vastusest ei nähtu, kas Hankija kontrollis Vaidlustaja IT-projektijuhil sertifikaadi olemasolu Scrum Alliance kodulehe kaudu või mitte, kasvõi pärast vaidlustuse esitamist. See viitab, et Hankija ilmselt mõonab, et Vaidlustaja IT-projektijuhil oli ja on Hankija nõutav pädevus olemas, vastasel korral oleks ta sellele vastu vaieldud.

Eeltoodu tähendab, et kuna Hankija pidi teadma, kuidas veenduda, kas Vaidlustaja IT-projektijuhil on nõutav pädevus olemas, siis ei ole praeguses kaasuses tegu ka olukorraga, milles Hankijal oleks olnud kuidagi raskendatud kehtiva sertifikaadi olemasolus ka soovi korral ise veenduda. Ka polnud Hankijale sellise kontrollitoimingu tegemine omal käel keelatud, kuna Hankija andis juba RHAD-s teada, et ta on valmis seda tegema.

5.18.8. Menetlusosaliste peamine erimeelsus seisneb selles, kas seadus ning haldus- ja kohtupraktika võimaldab parandada inimlikust eksimusest tuleneva vea, mis seisneb pakkumusega esitatud teabes. Vaidlust ei saa olla selles, et Vaidlustaja IT-projektijuhil oli enne pakkumuste esitamist nõutav sertifikaat olemas. Kui lähtuda Hankija ja Kolmanda isiku vastustest vaidlustusele, siis nähtub neist arusaam, et parandada saab ainult sellist inimlikku viga, mis seisneb millega esitamata jätmises, kuid ei saa vastupidi parandada inimlikku viga siis, kui on ekslikult esitatud ebaõige teave. Selline tõlgendus toob kaasa tagajärje, mille kohaselt on inimlike vigade parandamise kontekstis paremas seisus see pakkuja, kes nt üldse mitte midagi ei esitanud, võrreldes pakkujaga, kes esitas eksimusest väära teabe.

5.18.9. Hankija ja Kolmanda isiku seisukohtadest ilmneb tõdemus, et kui Vaidlustaja poleks pakkumuses mistahes Scrum sertifikaati esitanud, oleks Vaidlustajal olnud võimalik see pärast pakkumuse tähtaega Hankijale esitada, eeldusel, et Vaidlustaja suudab tõendada, et IT-projektijuhil oli pakkumuse esitamise hetke seisuga kehtiv Scrum sertifikaat. Kuna aga Vaidlustaja esitas ekslikult kehtetu sertifikaadi, siis ta ei saa seda viga üksnes kehtetu sertifikaadi esitamise fakti tõttu enam parandada, kuigi kõik ülejäänud asjaolud oleks täpselt samad. Võrreldavaid olukordi tuleb kohelda võrreldavalt ja mõistuspärane ei saa olla tõlgendus, kui nt pakkuja jätab tahtlikult sertifikaadi esitamata, siis ta saab selle tagantjärgi esitada, kuid kui pakkuja kogemata esitab kehtetu sertifikaadi, siis ta ei saa kehtivat sertifikaati tagantjärgi esitada. Selline järeldus oleks ilmselgelt ebaproportsionaalne.

5.18.10. Praeguse vaidlusega mõnevõrra sarnane olukord oli arutluse all haldusasjas 3-20-1227. Selles kaasuses oli kvalifitseerimise tingimusena nõutud majandusaasta andmete esitamine aastate 2017-2019 kohta, kuid üks pakkuja esitas andmed 2016-2018 kohta, kuna

eeldas, et esitada tuli auditeeritud aruannetel põhinevad andmed. Vaidlustuskomisjon jättis vaidlustuse rahuldamata, kuna asus seisukohale, et kuna pakkuja oli teadlikult valede aastate majandusaasta andmed esitanud, siis ei võimalda RHS esitada puuduva majandusaasta kohta andmeid tagantjärele. Tallinna Halduskohus ega Tallinna Ringkonnakohus hankija ja vaidlustuskomisjoni otsustega aga ei nõustunud ning asusid seisukohale, et hankijale pidi selline inimlik eksimus olema äratuntav ja ebaõige oli ka vaidlustuskomisjoni käsitlus sellest, et pakkuja esitas valede aastate kohta teabe teadlikult ning soovis jätta ühe majandusaasta kohta teabe üldsegi esitamata. Ka rõhutasid kohtud, et puuduolevate andmete esitamise näol oli tegemist teabega, mis oli olemas enne taotluse esitamise tähtaega.

Sisuliselt on olukord sama ka praeguses kaasuses, kuivõrd IT-projektijuhi sertifikaat oli olemas enne pakkumuste esitamise tähtaega, kuid sertifikaadi sootuks esitamata jätmise asemel esitas Vaidlustaja inimliku eksimuse tõttu kehtetu sertifikaadi.

6. Hankija, **Eesti Töötukassa**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 04.02.2025. a ja 13.02.2025. a kirjadega) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Vaidlust ei ole selles, et Vaidlustaja ei esitanud koos pakkumusega dokumente, mis annaksid Vaidlustaja pakkumusele hindamisel Hindamiskriteeriumi kohaselt 2 väärtuspunkti. Vaidlustaja heidab Hankijale ette Vaidlustajalt selgituste küsimata jätmise, miks Vaidlustaja esitas kehtetu dokumendi (Scrum sertifikaadi) ja seeläbi Vaidlustajale uue kehtiva dokumendi esitamise võimaluse andmata jätmises. Vaidlustaja soov on pakkumusega koos esitatud kehtivuse kaotanud Scrum sertifikaadi juurde või asemele esitada uut dokumenti - kehtivat Scrum sertifikaati.

6.2. Hankija märkis RD lisa 3 Pakkumuste hindamise kriteeriumid (edaspidi RD lisa 3), et Hankija hindab pakkuja pakkumuses esitatava tõendava dokumendi või pakkuja viidatud veebilehe info alusel ja omistab IT projektijuhi Hindamiskriteeriumi kohaselt 2 väärtuspunkti kui IT projektijuht omab *Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster* või *Certified Scrum Professional ScrumMaster* sertifikaati.

6.3. RD lisa 3 tabelis 1. Hindamise kriteeriumid, IT PROJEKTIJUHI HINDAMISE KRITEERIUMID, 1. real viimases tulbas on Hankija märkinud: *Pakkuja esitab pakkumusega koopia sertifikaadist või esitab spetsialisti CV-s viite veebilehele, kus hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida*. Hankija ette antud IT projektijuhi CV vormis (RD lisa 2) on Hankija ette märkinud lause: *Hindamise kriteeriumites (RD lisa 3) nõutud sertifikaatide nimetused ja vajadusel viited kust hankija neid tasuta kontrollida saab: [---]*.

Asjaomane info oli RHAD-is esitatud üheselt mõistetavalt ja selliselt, et pakkujatel ei jääks vajalik tähelepanuta.

6.4. Vaidlustaja esitas koos pakkumusega muu hulgas järgmised dokumendid:

1) Äripäev AS-i IT koolituse tunnistuse nr 38052, mis tõendab, et projektijuht on osalenud kursusel „Project+“ ja tunnistuse K1839-69, mis tõendab, et projektijuht osales 2021. aastal kursusel „Certified Scrum Master“;

2) Tallinna Tehnikaülikooli tunnistuse, mis tõendab, et projektijuht osales 2015. aastal täienduskoolitusel „TKC0001 IT Projektijuhide arenguprogramm“;

3) projektijuhile väljastatud Scrum Alliance Certified ScrumMaster sertifikaadi (ID 001206175), kehtivusega kuni 31.05.2023.

Vaidlustaja esitas vormikohase projektijuhi CV, kus märkis muu hulgas järgmist: *Hindamise kriteeriumites (RD lisa 3) nõutud sertifikaatide nimetused ja vajadusel viited kust hankija neid tasuta kontrollida saab:*

1) *ScrumAllianec sertifikaat: Certified ScrumMaster® (CSM®)*

2) *IT koolituse tunnistus, Scrum metoodikat tarkvaraarenduses: Certified Scrum Master.*

6.5. Vaidlustaja ei esitanud pakkumuses ühtegi viidet veebilehtedele, kust Hankijal oleks olnud võimalik projektijuhi sertifikaati kontrollida. Vaidlustaja tugines pakkumuses Hindamiskriteeriumi alusel väärtuspunktide saamiseks pakkumusega esitatud dokumentidele. Vaidlustaja ise otsustas, millisel viisil ja milliste dokumentidega ta soovib tõendada Hindamiskriteeriumile vastavust. Vaidlustaja esitas dokumendid ja viitas nendele projektijuhi CV-s. Kui Vaidlustaja soovis, et Hankija oleks kontrollinud sertifikaati veebilehe kaudu oleks Vaidlustajal tulnud esitada pakkumuses sellekohane viide veebilehele, kust Hankija oleks saanud sertifikaati kontrollida.

6.6. Vaidlustatud otsuse põhjendustest nähtuvalt, ei ole Hankija asunud ainuüksi seetõttu seisukohale, et Vaidlustaja pole esitanud IT-projektijuhile omistatud kehtivat Scrum sertifikaati, vaid Hankija analüüsis kõiki Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumente kogumis, mille alusel jõudis seisukohale, et Vaidlustaja pakkumusele tuleb omistada null väärtuspunkti kahest võimalikust. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et nähes, et Vaidlustaja on esitanud kehtetu Scrum sertifikaadi, pidi Hankija juhtima sellele Vaidlustaja tähelepanu ja kaaluma seejärel võimalust aktsepteerida kehtiva sertifikaadi hilisemat esitamist. Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumentide pinnalt oli selge, et Vaidlustaja projektijuhil ei ole kehtivat sertifikaati. Esitatud dokumendid olid üheselt mõistetavad. Ei olnud tegemist olukorraga kus dokumendid oleksid esitamata või puudu. Hankijal ei tekkinud antud juhul kaalutusõigust, kuna ei ole täidetud selle faktiline koosseis, st Hankija ei saanud asuda kaaluma selgituste küsimist, kui ei olnud ebaselgust, mis vajanuks täpsustamist.

6.7. Vaidlustaja esitatud dokumendid kogumis ei viidanud Hankijale inimlikule eksimusele kehtetu sertifikaadi esitamisel. Vaidlustaja ei esitanud üksnes kehtetut Scrum sertifikaati, vaid ka kolm projektijuhi täienduskoolituse läbimist tõendavat dokumenti, millest ükski ei tõenda projektijuhil hindamiskriteeriumi täitmist, kuid millele Vaidlustaja tugines (märke IT- projektijuhi CV-s) tõendamaks Scrum sertifikaadi olemasolu. Vaidlustuses kirjeldab Vaidlustaja üksikasjalikult Scrum sertifikaadi saamise protsessi. Seega saab öelda, et esitades täienduskoolituse läbimist tõendavad dokumendid, oli Vaidlustaja teadlik, et antud dokumendid ei tõenda Scrum sertifikaadi olemasolu, kuid ometi soovis Vaidlustaja neile tugineda (viide projektijuhi CV-s), tegemist ei ole inimliku eksimusega. RHAD-is ei olnud nõutud projektijuhi täiendkoolitustel osalemise andmeid. Ei saa välistada, et Vaidlustajal ei olnud pakkumuse esitamise hetkel kehtiva sertifikaadi koopiat mingitel põhjustel võimalik pakkumusega esitada ja ta esitaski kehtetu sertifikaadi koopiat ja 3 lisadokumenti Hankija veenmiseks. Kui avada vaidlustuse lisaks oleva dokumendi Document Properties (ctrl+D), siis nähtub, et antud dokument on loodud 21.01.2025 kell 16:2:36, pärast Hankija otsuse kätte saamist.

6.8. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Hankijale pidi kehtetu Scrum sertifikaadiga tutvumisel olema ka eluliselt usutav, et Vaidlustaja on teinud inimliku vea. Kehtetu sertifikaadi esitamine ei tähenda iseenesest inimlikku eksimust. Riigihankes esitas ka teine pakkuja, kes sai hindamiskriteeriumi alusel samuti 0 väärtuspunkti, projektijuhi kehtetu sertifikaadi. Hankija kontrollis pärast vaidlustuse saamist veebilehelt kas ka teise pakkuja esitatud kehtetu sertifikaat võib olla analoogselt Vaidlustajale uuendatud ja siiski kehtida, kuid paraku see sertifikaat siiski ei kehti. Seega ei tule alati eeldada, et kui esitatakse kehtetu sertifikaat, siis selle esitaja on teinud inimliku vea.

6.9. Hankijal tuli pakkumuste hindamisel lähtuda RHAD-ist, hindamiskriteeriumidest ja nende kontrollimisele seatud reeglitest. Hankija oli kohustatud kontrollima IT-projektijuhi sertifikaadi olemasolu pakkuja esitatud dokumentide alusel, mitte muul moel, mistõttu puudus Hankijal õigus ja vajadus täiendavalt organisatsiooni Scrum Alliance kodulehelt infot otsida ja veenduda, kas projektijuhil on nõutav sertifikaat või mitte. Hankija ei pidanud ega saanud asuda Vaidlustaja asemele ja hakata otsima täiendavat infot ja dokumente, millele Vaidlustaja ise tugineda ei ole soovinud. Hankijal ei olnud õigust ega ka kohustust omal äranägemisel kontrollida kas Vaidlustajal on lisaks esitatud dokumentidele mõni muu dokument või info, mis tagaks hindamisel Vaidlustajale väärtuspunktid.

6.10. Vaidlustuses välja toodud Euroopa Kohtu ja Eesti kohtu- ning halduspraktika eeldus, et nn kõrvaldatava puudusega on tegemist mh olukorras, kus esitada tuleks dokument, mis oli olemas enne pakkumuste esitamise tähtaega ning mille olemasolu saab objektiivselt kontrollida, ei ole antud juhul kohaldatav, kuna eeldused on täitmata. Riigikohus on rõhutanud, et hankija kaalutusõigust täiendavate dokumentide, andmete ja selgituste nõudmisel ei tähenda õigust otsustada nõude esitamise üle meelevaldselt. See ohustaks pakkujate võrdset kohtlemist. Samuti, et hankija ei pea pakkujale andma võimalust puuduste kõrvaldamiseks näiteks siis, kui asjaolud näitavad, et pakkuja on dokumendid või andmed jätnud esitamata teadlikult ning hankija ei pea oletama, kas pakkujal on lisaks esitatud dokumentidele veel dokumente ja andmeid. Riigikohus leidis, et puuduste kõrvaldamise võimalus tuleb anda siis, kui nõutud dokumendid või andmed on esitamata, ebaselged või ebapiisavad või kui on ilmne, et pakkuja on teinud dokumentide vormistamisel inimliku vea. Riigikohus leidis, et kõrvaldatava puudusega ei ole tegemist siis, kui esitatud dokumendid ja andmed kinnitavad, et pakkuja ei vasta sisuliselt kvalifitseerimistingimustele. Sama põhimõtet

järgib ka hilisem vaidlustuskomisjoni- ja kohtupraktika ning vastuspidist ei kinnita ka ükski vaidlustuses viidatud lahend. Selgituse küsimise kui meetmega oleks võimalik eeskätt seletada või avada mõne olemasoleva tingimuse sisu ja mõtet, kuid selle meetmega ei saa asuda muutma pakkumust, sest selline tegevus ei vastaks läbipaistvuskohustusele ega võrdse kohtlemise põhimõttele (RHS § 3 p-d 1 ja 2). Antud juhul ei esitanud Vaidlustaja pakkumuses ebaselgeid andmeid, mille ebaselgus oleks lihtsalt kõrvaldatav, nagu see oli Mitteldorfi kaasuse puhul, kus oli olukord, kus pakkujad pidid HKTS § 12 lg 2 tingimustele vastamiseks vastama vormis kas „jah“ või „ei“ kuid kaebaja ei teinud kumbagi valikut, mistõttu hankija ei saanudki vastust. Tegemist ei ole käesolevale vaidlustusele analoogse olukorraga. Antud juhul ei ole dokument või kinnitus esitamata. Tegemist ei ole kõrvaldatava puudusega kuna Vaidlustaja esitatud dokumendid kinnitavad, et puudus on sisuline, mitte vormiline.

Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumentide pinnalt järeldus Hankijale mittevastavus so hindamisel hindamiskriteeriumi alusel väärtuspunktide mittesaamine. Hankija ei pea ega saagi sellises olukorras küsida pakkujalt, kas tal on olemas dokumendid, mis tõendavad vastavust hindamiskriteeriumile. Eksisteerib põhimõtteline vahe olukorraga, kus andmed on ebaselged või esitamata. Esitatud kehtetu sertifikaadi asendamine või pakkumuse täiendamine kehtivaga ei ole käsitletav ebaselguse kõrvaldamisega. Antud juhul on tegemist pakkuja hoolsuskohustuse rikkumisega, millega kaasnevaid riske tuleb kanda Vaidlustajal endal.

6.11. Hankijal ei olnud õigust küsida selgitusi ja anda Vaidlustajale võimalust asendada koos pakkumusega esitatud kehtetut sertifikaati uue kehtiva sertifikaadiga või sellega pakkumust täiendada. Võrdse kohtlemise põhimõttest (RHS § 3 p 2) lähtuvalt ei ole lubatav pakkumusega koos esitatud dokumente välja vahetada või pakkumust uute dokumentidega täiendada, vastasel juhul koheldaks ebavõrdselt teisi pakkujaid. Kui Hankija annaks Vaidlustajale võimaluse esitada dokument, mis võimaldab tal kaks väärtuspunkti juurde saada, peaks Hankija andma võimaluse ka teistele pakkujatele parandada eksimused ja asendada või täiendada dokumente, mis jätsid teised pakkujad mõne hindamiskriteeriumi (sh proovitöö) väärtuspunktidest ilma. Võimalus väärtuspunktide täiendavaks saamiseks tuleks anda ühetaoliselt kõigile pakkujatele, kuna tegemist on pakkumuste hindamisega ja kus pakkujad konkureerivad väärtuspunktide saamisel. Sellisel juhul ei pruugi Vaidlustaja osutada edukaks pakkujaks, kuna ta on juba proovitöö eest saanud maksimumpunktid ning üle kahe punkti juurde saada ei oleks võimalik.

6.12. Hankija otsuse õiguspärasust saab hinnata vaid Hankijal otsuse tegemise ajal olnud info põhjal. Antud juhul oli Hankijale Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumentide pinnalt selge, et Vaidlustaja projektijuhil ei olnud kehtivat sertifikaati. Vaidlustaja esitatud dokumentides ei esinenud ebaselgust, Hankijal ei olnud alust arvata, et Vaidlustaja on eksinud või teinud inimliku vea. Vaidlustaja pakkumusele omistatud punktisummani on Hankija jõudnud pakkumuste õige hindamise kaudu. Hankija on otsuse tegemisel rakendanud vajalikku hoolsust ja otsus on Vaidlustaja suhtes proportsionaalne. Hankija otsus on õiguspärane ja puudub alus selle kehtetuks tunnistamiseks.

6.13. 13.02.2025. a esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.13.1. Hankija ei seadnud vastuses vaidlustusele kahtluse alla asjaolu, kas Vaidlustaja IT- projektijuhi sertifikaat kui selline iseenesest kehtis enne pakkumuste esitamise tähtaega. Küsimus on selles, et Vaidlustaja ei esitanud pakkumusega tõendeid, mis tõendaksid IT- projektijuhi Scrum sertifikaadi kehtivust. Vaidlustaja hooletust dokumentide esitamisel pakkumuses ei saa pidada lihtsalt inimlikuks eksimuseks. Vaidlustaja mõõnas vaidlustuses vale sertifikaadi esitamist, põhjendades seda inimliku eksimusega sertifikaatide sarnasuse tõttu. Vaidlustaja täiendavatest seisukohtadest järeldub, et sertifikaati dokumendi näo Vaidlustajal pakkumuse esitamise ajal tegelikult ei olnudki, vaid Vaidlustaja laadis sertifikaadi alla ja salvestas .pdf formaati 21.01.2025 ja kellaaajaks 16:24:36 st pärast pakkumuste esitamise tähtaega. Seega ei saanud Vaidlustaja pakkumusega esitada vale dokumenti lihtsalt inimliku eksimuse tulemusena. Selgunud on, et kehtiva sertifikaadi koopiat dokumendi näol, mida pakkumuses tõendina sertifikaadi olemasolust esitada, Vaidlustajal ei olnudki. Vaidlustaja ei olnud lihtsalt piisavalt hoolas veendumaks pakkumusega esitatud tõendi .pdf dokumendi Scrum sertifikaadi sisus. Isegi juhul kui seda pidada inimlikuks eksimuseks, ei olnud ega pidanudki see olema äratuntav Hankijale inimliku eksimuseks. Teine pakkuja esitas samuti kehtetu sertifikaadi. Hankijal ei olnud alust ega ka kohustust asuda pakkumuste hindamisel välja selgitama ja uurima miks Vaidlustaja, või ka siis teine pakkuja, pakkumustega esitatud dokumentide põhjal ei vastanud Hindamiskriteeriumi eest

väärtuspunktide saamise tingimusele. Hankijal ei ole hankemenetluses sellisel määral uurimiskohustust nagu see oleks haldusmenetluses ning ka õigust kuna RHS § 52 lg 4 kohaselt on hankijal avatud hankemenetluses keelatud pidada läbirääkimisi.

6.13.2. Väär on Vaidlustaja arusaam nagu Hankija ja Kolmanda isiku seisukohtadest saaks järeldada, et kui Vaidlustaja poleks pakkumusega koos mistahes Scrum sertifikaati esitanud, oleks Vaidlustajal olnud võimalik see pärast pakkumuse tähtaega Hankijale esitada. Võimalik ei oleks seega Vaidlustaja kirjeldatud olukord, kus paremas seisus oleks pakkuja, kes nt üldse mitte midagi ei esitanud, võrreldes pakkujaga, kes esitas eksimusest väära teabe.

Pakkujatel ei ole kohustust pakkumuste hindamisel väärtuspunktide saamiseks riigihankes esitatud kõikidele tingimustele ilmtingimata vastata. Seega ei saa hindamise etapis hankijalt nõuda, et ta annaks pakkujatele pärast pakkumuse esitamist täiendava võimaluse esitada väärtuspunktide saamiseks täiendavaid dokumente või infot, kui neid pakkumusega ei ole esitatud, või nõuda, et hankija omal algatusel infot või dokumente asuks otsima, kui riigihanke alusdokumendid seda ette ei näe. Vastasel juhul tekiks õiguspäratu ja ümberpööratud olukord, kus pakkuja asemele asuks hankija, kes hakkaks omal algatusel pakkujale väärtuspunkte otsima ja leides näiteks internetiavarustest info, mis väärtuspunktid tagaks, siis pakkujalt küsima, kas ta ikka võib pakkumusele väärtuspunkte omistada. Tegelikult ei olekski hankijal võimalik leida infot ühetaoliselt kõigi pakkujate osas, sest info ei pruugi olla vabalt kättesaadav või selline millele oleks õiguslikult võimalik tugineda hankijal. Hankija tegevus oleks sellisel juhul käsitletav lubamatute läbirääkimistena ja vastuolus hankemenetluse läbipaistvuse ja pakkujate võrdse kohtlemise üldpõhimõtetega (RHS § 3 p-id 2 ja 3).

6.13.3. Hankijal ei olnud võimalik Vaidlustaja IT- projektijuhi sertifikaadi olemasolus lihtsasti veenduda. Vaidlustaja esitas IT-projektijuhi kehtiva sertifikaadi .pdf dokumendina ja viite veebilehele kust Hankija saaks sertifikaati kontrollida alles koos vaidlustusega. Väär on Vaidlustaja seisukoht, et Hankija teadis ja oli valmis ka pakkumuses oleva info korral seda omal käel kontrollima ning et kõikidele pakkujatele oli teada, et Hankija võib seda ka kontrollida iseseisvalt veebilehel. Vastupidi, RHAD-is on ette nähtud, et pakkuja peab pakkumuses vastava veebilehe märkima või esitama dokumendi. Hankija on RHAD-is ette näinud korra, mis ei anna alust Hankijal kontrolli omal äranägemisel teostada. Pakkujad ei saanud kuidagi järeldada, et kui nad jätaavad info või dokumendid esitamata, asub Hankija neid otsima ja tõendeid koguma omal äranägemisel.

6.13.4. Hankija nõustub Kolmanda isikuga, et ainuüksi Scrum Alliance veebilehelt ei olekski olnud tuvastav sertifikaadi kehtivus, kuna seal ei kuvata sertifikaadi kehtivust. Mida kinnitab ka see, et Vaidlustaja pöördus Scrum Alliance poole küsimusega, mis puudutas mh seda, et kui isikul sertifikaat puudub või on kehtivuse kaotanud, siis kas Scrum Alliance kodulehel kuvatakse teavet, et isikul sertifikaat ikkagi on.

Scrum Alliance vastas Vaidlustajale, et kohehelt, kui sertifikaat aegub, ei kuvata Scrum Alliance kodulehel isiku andmeid enam viisil, millest võiks nähtuda, et tal on sertifikaat. Hankijal aga puudus eeltoodud teave, seega ei oleks ta saanudki ise tuvastada ilma eeltoodud lisainfot omamata üksnes veebilehte vaadates asjaolu kas kuvatav sertifikaat tegelikult kehtib või mitte. Vaidlustaja seisukoha lisast nähtub, et .pdf dokumendina saab sertifikaati alla laadida, vaid kontoomanik. Teise pakkuja esitatud projektijuhi osas ei kuva Scrum Alliance veebileht mingeid andmeid, mistõttu sai Hankija järeldada (kui ta pärast vaidlustuse saamist vaidlustuses viidatud veebilehelt vaatas), et sertifikaati ei saa olla, mille kehtivust saaks kontrollida. Scrum Alliance veebileht ei ole võrreldav E-äriregistriga, mis on riigi ametlik portaal ja sisaldab kõigi Eestis registreeritud juriidiliste isikute andmeid ja millistele andmetele saaks Hankija iseseisvalt õiguslikult tugineda.

7. Kolmas isik, **Osaühing Resta**, vaidleb vaidlustusele vastu (Kolmanda isiku seisukoht esitati 04.02.2025. a ja 14.02.2025. a kirjadega) ning palub jätta vaidlustuse rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Hindamiskriteerium näeb ette, et IT-projektijuht omab Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster või Certified Scrum Professional ScrumMaster sertifikaati.

Vaidlustaja pole esitanud IT-projektijuhile omistatud kehtivat Scrum sertifikaati, vaid sertifikaadi, mis kehtis kuni 31.05.2023. a. Seetõttu on õiguspärane ka seisukoht, et Vaidlustajale tuleb kahest võimalikust väärtuspunktist omistada null väärtuspunkti.

7.2. Hankija on RD lisa 3 p-is 1 välja toonud dokumendi esitamise nõude või viite veebilehele - *Pakkuja esitab pakkumusega koopia sertifikaadist või esitab spetsialisti CV-s viite veebilehele, kus hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida*. Hankija on seega sõnaselgelt sätestanud, et pakkumuses esitatav tõendav dokument on see, mille alusel Hankija kontrollib nõuetele vastavust.

Tallinna Ringkonnakohus on otsuse nr 3-18-1619/38 p-is 17 leidnud, et hankija peab pakkumuste hindamisel lähtuma alusdokumentidest, sh sätestatud ja kehtivatest hindamiskriteeriumitest ning hankija ei saa pakkumuste hindamisel nendest kõrvale kalduda ega pea pakkumuste hindamise faasis enam küsima täiendavaid selgitusi. Selliseks võimaluseks ei anna alust ka RHS § 46 lg 4. Ehk kui Hindamiskriteerium nägi ette, et kui pakkumuses esitatud IT- projektijuht ei oma nõuetekohast sertifikaati (mida ta Vaidlustaja esitatud dokumendi alusel ei oma), saab pakkumus 0 väärtuspunkti, siis ei saa asuda seisukohale, et Hankija oleks Hindamiskriteeriumit rakendanud ebaõigesti.

7.3. Vaidlustatud otsuse põhjendustes on Hankija asunud õigele seisukohale, et Vaidlustaja pole esitanud kehtivat IT-projektijuhile omistatud Scrum sertifikaati, vaid sertifikaadi, mis kehtis kuni 31.05.2023. a. Seetõttu on õiguspärane ka seisukoht, et Vaidlustaja pakkumusele tuleb omistada null väärtuspunkti.

7.4. Hankija ei pidanud küsima Vaidlustaja pakkumuse osas selgitusi ega pidanud ka ise teistest allikatest kontrolli teostama, kui Vaidlustaja poolt esitati dokument, mis oli hindamise aluseks, ei täitnud nõuet, mis annaks 2 väärtuspunkti.

Nii Euroopa Kohus (EKo C-131/16, EKo C-336/12) kui Riigikohus (RKHKo 3-3-1-24-13), aga ka madalama astme kohtud (TrtHKo 3-18-977, TrtHKo 3-17-2377, TlnHKo 3-18-1248, TlnHKo 3-18-1681, TlnHKo 3-18-1736) on samalaadseid asjaolusid (erinevalt nt majandusaasta aruannetest või varasemalt allkirjastatud volikirjadest) käsitlevates kohtulahendites sedastanud, et selgituste nõudmisega ei saa kõrvaldada puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete esitamata jätmises.

7.5. Vaidlustaja esitatud dokument ei tõestanud kehtivat IT-projektijuhi Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster või Certified Scrum Professional ScrumMaster sertifikaadi olemasolu.

Vaidlustaja on välja toonud, et vajadusel oleks Hankija saanud viidatud organisatsiooni Scrum Alliance kodulehelt ka teavet kõrvutada, et veenduda, kas projektijuhil on nõutav sertifikaat või mitte. Tekib küsimus, et miks Hankijal oleks pidanud see vajadus tekkima, kui esitatud dokumendil oli kirjas, et see kehtib kuni 31.05.2023. a. Tegemist ei ole olukorraga, kus Hankijal pidi tekkima kahtlus, et esitatud andmed on ebaselged või ebapiisavad. Hankija ei pidanud oletama, kas pakkujal on kehtiv sertifikaat või mitte, kui esitatud dokumendi alusel seda polnud.

7.6. Riigikohus on otsuses nr 3-3-1-24-13, p-s 22 selgitanud, et *Hankija kaalutlusõigus täiendavate dokumentide, andmete ja selgituste nõudmisel ei tähenda õigust otsustada nõude esitamise üle meelevaldselt, kuna see ohustaks pakkujate võrdset kohtlemist. Selleks, et mitte anda pakkujale võimalust kõrvaldava puuduse korral dokumentide täiendamiseks, peab hankijal olema kaalukas põhjus. [...] Samuti ei pea hankija oletama, kas pakkujal on lisaks esitatud dokumentidele veel dokumente ja andmeid*.

Kuigi Hankija ei pidanud olukorras, kus esitatud dokumendilt nähtus selgelt nõude täitmata jätmise (so Hankijal ei pidanud tekkima kahtlust andmete ebaselguses), üldse asuma lisainfot otsima, märgib Kolmas isik, et kontrollis Vaidlustaja esitatud infot projektijuhi osas Scrum Alliance kodulehelt ning seal ei ole kirjas, mis on sertifikaadi kehtivus. Isegi selle najal ei oleks Hankija saanud veenduda, et Vaidlustajal oli kehtiv sertifikaat olemas.

7.7. Hankija on näinud ette, et pakkumuses esitatav tõendav dokument, on see, mille alusel Hankija kontrollib nõuetele vastavust. Seega ei saa võrdne kohtlemine olla see, kui ühe pakkuja suhtes hakkab Hankija ise otsima välja vajalikke dokumente.

Tallinna Halduskohus on oma otsuses nr 3-14-50312 p 15 leidnud, et tulenevalt hankemenetluse formaliseeritusest ei ole hankijal hankemenetluses nii laiaulatuslikku uurimiskohustust kui tavapärase haldusmenetluses. Hankija peab saama mõistlikult tugineda esitatud dokumentidele ja eeldada nende õigsust. Hankijal on õigus kontrollida esitatud andmete ja dokumentide tõele vastavust, kuid tal ei ole kohustust otsida aktiivselt teavet selle kohta. Veel enam ei ole ka võrdne kohtlemine see, kui Vaidlustaja esitatud dokument ei täida tingimust ning hankija omakorda selgituste küsimisega laseb pakkumust muuta.

7.8. Kolmas isik nõustub Hankija seisukohaga, et kui Hankija annaks Vaidlustajale võimaluse esitada dokument, mis võimaldab tal 2 väärtuspunkti juurde saada, peaks Hankija andma võimaluse ka teistele pakkujatele parandada eksimused ja asendada või täiendada dokumente, mis jätsid teised pakkujad mõne hindamiskriteeriumi (sh proovitöö) väärtuspunktidest ilma. Võimalus väärtuspunktide täiendavaks saamiseks tuleks anda ühetaoliselt kõigile pakkujatele, kuna tegemist on pakkumuste hindamisega ja kus pakkujad konkureerivad väärtuspunktide saamisel. Sellisel juhul ei pruugi Vaidlustaja osutada edukaks pakkujaks, kuna ka Kolmandal isikul oleks proovitöö raames lisapunkte saada.

7.9. Pakkumuse esitamisel lasub hoolsuskohustus kõigil pakkujatel ja väär on Vaidlustaja väide, et Hankija peaks lubama seatud tingimuste laiemat tõlgendamist, põhjendades seda pakkuja inimliku eksimusega. Pakkuja peab tegema kõik selleks, et ükski nõutud dokument pakkumuse komplekteerimisel ei ununeks ja et andmed ei oleks vastuolulised. Ka Tallinna Ringkonnakohus on otsuses nr 3-23-81/33 p 11 rõhutanud, et pakkujal lasub vastutus selle eest, et ta esitab pakkumuses õiged andmed.

Pakkujal lasuva hoolsuskohustuse tõttu ei ole Vaidlustajal võimalik peale pakkumuste esitamise tähtaega enam esitada uusi dokumente ning muuta juba esitatud dokumente. Tallinna Halduskohus on oma otsuses nr 3-14-50312 p 15 leidnud, et inimliku veaga, mida peab saama parandada, saab käsitleda näiteks kuu või aasta valesti märkimist. Käesoleval juhul ei ole tegemist sellise olukorraga. Pakkuja hoolsuskohustuse rikkumisega seonduvat riski ja sellega kaasnevat tagajärge kannab pakkuja.

7.10. 14.02.2025. a esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.10.1. Hindamiskriteerium ja selle kontrollimine on RHAD-is selgelt sätestatud. Vaidlustaja esitatud dokumendi (Scrum sertifikaadi) alusel oli selge, et Hindamiskriteeriumi nõue ei ole täidetud (kehtivat sertifikaati ei esitatud). Seega ei pidanud Hankijal ka tekkima küsimust, et äkki on nõue siiski täidetud. Vaidlustaja pakkumuse puhul ei olnud tegemist inimliku eksimusega, vaid pakkuja hoolsuskohustuse täitmata jätmisega.

7.10.2. Hankija on RD lisa 3 p-is 1 välja toonud dokumendi esitamise nõude või viite veebilehele. Pakkuja esitab pakkumusega koopia sertifikaadist või esitab spetsialisti CV-s viite veebilehele, kus Hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida. Hankija on sõnaselgelt öelnud, et pakkumuses esitatav tõendav dokument on see, mille alusel Hankija kontrollib nõuetele vastavust. Vaidlustaja IT-projektijuht ei oma esitatud dokumendi alusel kehtivat sertifikaati. Seetõttu on ka seisukoht, et Vaidlustaja pakkumusele tuleb omistada null väärtuspunkti kahest võimalikust, õiguspärane.

7.10.3. Dokumendi nõude puhul ei pidanud Hankija ise teistest allikatest kontrolli teostama, kui Vaidlustaja poolt esitati dokument, mis oli hindamise aluseks, ei täitnud nõuet. Tegemist ei ole ka olukorraga, kus Hankijal pidi tekkima kahtlus, et esitatud andmed on ebaselged või ebapiisavad. Hankija ei pidanud hakkama oletama, kas pakkujal on kehtiv sertifikaat või mitte, kui esitatud dokumendi alusel seda polnud. Vaidlustaja väide, et vastaval IT- projektijuhil oli tegelikult nõutav kehtiv sertifikaat, ei oma seetõttu asjas tähtsust.

7.10.4. Hankija pidi lähtuma Vaidlustaja esitatud dokumendist ning selle põhjal Vaidlustaja IT- projektijuhil puudus kehtiv sertifikaat.

Vaidlustaja väited Scrum Alliance kodulehe kaudu sertifikaadi kehtivuse kontrollimise kohta ei oma eeltoodust tulenevalt samuti asjas tähtsust. Veelgi enam - Vaidlustaja enda täiendavad seisukohad ja Scrum Alliance selgitus kinnitavad, et Scrum Alliance kodulehe avalikult kättesaadava info põhjal ei saanudki vastava isiku sertifikaadi kehtivusaega kontrollida (sertifikaadi kehtivuseaja kohta andmed puudusid). Sertifikaadi kehtivusega seotud asjaolude selgitamine eeldas eraldi Scrum Alliance poole pöördumist (mida Vaidlustaja tegi). Hankija ei pidanud eraldi Scrum Alliance-iga ühendust võtma, et küsida infot, mis tingimustel nende koduleheküljel sertifikaate esitatakse – sellist kohustust Hankijal ei olnud.

7.10.5. Kolmanda isiku arvates ei ole erinevad olukorrad, kui pakkuja jätab tahtlikult sertifikaadi esitamata või kui pakkuja kogemata esitab mittekehtiva sertifikaadi. Mõlemal juhul lasub pakkujal hoolsuskohustus pakkumuse esitamisel. Vaidlustaja välja toodud olukord haldusasjas 3-20-1227 ei ole sarnane vaidlusaluse Riigihankega. Majandusaasta aruannete puhul on tegemist ettevõtte kohustusega need esitada igal aastal. IT- projektijuhi sertifikaat ei ole dokument, mille olemasolu kohta peaks Hankijal kindel teadmine olema.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. RHAD dokumendis Hindamiskriteeriumid ning hinnatavad näitajad on Hindamiskriteerium (*IT projektijuhi hindamise kriteerium (RD lisa 3 p 1)*) sõnastatud järgmiselt *IT projektijuht omab Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster või Certified Scrum Professional ScrumMaster sertifikaati*. Hindamismeetodiks on *Kvaliteet - hankija hinnatav ning osakaal 2 punkti*.

RD lisa 3 p 1 sätestab IT-projektijuhi hindamise Hindamiskriteeriumi alusel järgmiselt:

Hindamise kriteerium	Pakkumuse väärtuspunktid	Pakkumuses esitatav tõendav dokument, mille alusel hankija kontrollib nõuetele vastavust
<i>IT projektijuht omab Scrum Alliance Certified ScrumMaster, Advanced Certified ScrumMaster või Certified Scrum Professional ScrumMaster sertifikaati.</i>	<i>2 väärtuspunkti, kui kõik pakkumuses esitatud IT projektijuhid omavad vastavat sertifikaati.</i> <i>0 väärtuspunkti, kui kõik pakkumuses esitatud IT projektijuhid ei oma nõuetekohast sertifikaati.</i>	<i>Pakkuja esitab pakkumusega koopia sertifikaadist või esitab spetsialisti CV-s viite veebilehele, kus hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida.</i>

IT- projektijuhi kohta tuli esitada pakkumuses CV, Hankija poolt RHAD-is kehtestatud vormil RD lisa 2. Spetsialisti CV.

Eelnimetatud vormi viimaseks reaks enne allkirja on lause:

Hindamise kriteeriumites (RD lisa 3) nõutud sertifikaatide nimetused ja vajadusel viited kust hankija neid tasuta kontrollida saab: ... .

9. Vaidlustaja esitas oma pakkumuses IT-projektijuhi kohta nõutud vormil CV, mille lõpus oli: *Hindamise kriteeriumites (RD lisa 3) nõutud sertifikaatide nimetused ja vajadusel viited kust hankija neid tasuta kontrollida saab:*

1. *ScrumAllianec sertifikaat: Certified ScrumMaster® (CSM®)*

2. *IT koolituse tunnistus, Scrum metoodikat tarkvaraarenduses: Certified Scrum Master.*

Puudub vaidlus, et Vaidlustaja esitas pakkumuses IT-projektijuhi kohta kaks tunnistust täienduskursustel ja koolitusel osalemise kohta (vt käesoleva otsuse p 6.4), mis aga ei tõenda IT-projektijuhil kehtiva Scrum sertifikaadi olemasolu ning Scrum sertifikaadi, mis kehtis kuni 31.05.2023. a.

Samuti ei saa vaidlust olla selles, et Vaidlustaja IT-projektijuhi CV-s puudub viide veebilehele, kust Hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida Scrum sertifikaadi olemasolu.

10. RD lisa 3 p-is 1 on Hankija kehtestanud, et Hankija lähtub IT-projektijuhi hindamisel Hindamiskriteeriumi alusel:

1) pakkumuses esitatud sertifikaadi koopias; või

2) spetsialisti CV-s viidatud veebilehe alusel, kus Hankija saab sertifikaati tasuta kontrollida.

Kuna Vaidlustaja IT-projektijuhi CV-s ei ole viidet veebilehe, millelt sertifikaadi olemasolu sai kontrollida, sai ja pidi Hankija lähtuma üksnes Vaidlustaja pakkumuses esitatud Scrum sertifikaadist, mis kontrollimisel osutus mitte kehtivaks.

Pakkumuse hindamist käsitlevas hindamiskomisjoni protokollis on Vaidlustaja pakkumuse hindamist 0 punktiga Hindamiskriteeriumi alusel põhjendatud järgmiselt [---] *Äripäev AS ja Tallinna Tehnikaülikooli väljastatud täienduskoolituse läbimist tõendavad tunnistused ei ole võrdsustatavad ühegi nõutud sertikaadi olemasoluga. Äripäev AS ja Tallinna Tehnikaülikool ei ole Scrum serifitseerimisasutused. Asjaomase sertifikaadi omandamiseks tuleks sooritada eksam Scrum sertifikaati pakkuva sertifitseerimisasutuse juures. Pakkuja esitas [---] väljastatud Scrum Alliance Certified ScrumMaster sertifikaadi [---], mis kehtis kuni 31.05.2023. Kehtivuse kaotanud dokument ei oma õiguslikku jõudu ja sellele ei saa tugineda, mistõttu on võrdsustatud dokumendi puudumisega.*

11. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et kui Hankija tuvastas, et Vaidlustaja IT-projektijuhi kohta esitatud Scrum sertifikaat ei ole kehtiv, oleks Hankija pidanud pöörduma küsimusega Vaidlustaja poole või asuma ise välja selgitama, kas pakutud IT-projektijuhil pole ehk ka kehtivat sertifikaati.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja soovib esitada pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva andmed/dokumendi, mis pakkumuses puudus ning mille olemasolu ei saanud Hankija kaeldada.

11.1. Pakkujalt selgituste või selgitamist võimaldavate dokumentide küsimist (sh pakkumuses esitatud andmete kohta) reguleerib RHS § 46 lg 4. Selle sättega on Eesti õigusesse üle võetud direktiivi 2014/24/EL art 56 lg 3.

Euroopa Kohus on oma otsuse nr C-131/16 p-is 33 asunud seisukohale, et selgituste nõudmisega, mis võib teatud tingimustel olla lubatud, ei tohi kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete esitamata jätmises. Ka Riigikohus on selgitanud, et [---] *hankija ei pea pakkujale andma võimalust puuduste kõrvaldamiseks näiteks siis, kui asjaolud näitavad, et pakkuja on dokumendid või andmed jätnud esitamata teadlikult. Samuti ei pea hankija oletama, kas pakkujal on lisaks esitatud dokumentidele veel dokumente ja andmeid.* [---] (Riigikohtu 13.06.2013 otsus nr 3-3-1-24-1, p 22).

11.2. Kohtupraktika järgi saab pakkujale teatud tingimustel ja ulatuses vastu tulla ning aktsepteerida ilmselgete vigade parandamist pakkumuses (nt Euroopa Kohtu 28.02.2018 otsus liidetud kohtuasjades C-523/16 ja C-536/16, MA.T.I. SUD, p-d 49–50), kuid esitatud pakkumust ei saa muuta.

Kohtud (nt Tallinna Ringkonnakohus oma 14.11.2023 otsuse nr 3-23-1783, p 16) on oma otsustes esitanud järgmisi seisukohti:

1) pakkumust saab pärast selle esitamist üksnes selgitada või täpsustada, kuid mitte muuta. Seejuures ei loeta pakkumuse muutmiseks ilmsete vigade parandamist;

2) pakkuja peab küll olema hoolas, kuid see ei tähenda, et hankija võiks ilma kaaluka põhjuseta kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kes on esitanud pakkumuses ebaselgeid andmeid, mille ebaselgus on lihtsalt kõrvaldatav.

11.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et praegusel juhul ei saa Vaidlustaja IT-projektijuhi kohta kehtetu Scrum sertifikaadi esitamist käsitleda ilmselge veana pakkumuses või ebaselgete andmete esitamisega, mida saaks kõrvaldada pakkumuses esitatud andmete selgitamise või täpsustamisega. Pakkumus oli vaidlusaluses osas (IT-projektijuhil Scrum sertifikaadi olemasolu või puudumine) üheselt mõistetav (kehtiv Scrum sertifikaat puudub) ning Hankijal puudus vajadus midagi selgitada ja täpsustada, seetõttu puudus ka alus pakkumuse muutmiseks või täiendamiseks RHS § 46 lg 4 alusel.

11.4. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja põhiseisukohaga, et tuvastades, et Vaidlustaja pakkumuses on esitatud IT-projektijuhi lõppenud kehtivusajaga Scrum sertifikaat, pidi Hankija igal juhul mõistma, et tegemist on inimliku eksimusega ning hakkama tegema jõupingutusi selleks, et iseseisvalt, Scrum Alliance kodulehe kaudu või selgituste küsimisega Vaidlustajalt, teada saada, kas Vaidlustajal võiks olla veel mõni dokument, mis siiski võimaldaks hinnata tema pakkumust 2 punkti võrra kõrgemalt. Sama loogikat üldistades, peaksid hankijad hakkama pakkumuste hindamisel iga hindamiskriteeriumi juures, mille puhul on pakkumuse alusel üheselt mõistetav, et pakkumus ei saa maksimumpunkte, hakkama täiendavalt välja selgitama, kas võib ikkagi esineda asjaolusid, et pakkumusele maksimumpunktid anda. Kui hankija teeks seda ühe pakkuja suhtes, oleks tegemist pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega, kui kõigi pakkujate suhtes see paljude riigihangete puhul hankijatele ebamõisliku ning isegi ebareaalse halduskoormuse.

11.5. RHAD-ist ei tulene, et Hankija oleks pidanud täiendavalt pakkumuses esitatud dokumendile, kontrollima Scrum sertifikaadi olemasolu Vaidlustaja IT-projektijuhil veebilehe (Scrum Alliance kodulehe) kaudu (millele Vaidlustaja IT-projektijuhi CV-s viidatud ei olnud, vt käesoleva otsuse p 9), Seejuures eksib Vaidlustaja väites, et Hankija suutis omal käel veenduda teisel pakkujal Scrum sertifikaadi puudumises, viidates Scrum Alliance kodulehe kasutamisele Hankija poolt pakkumuste hindamisel. Hindamiskomisjoni protokollist nähtub, et Hankija juhendus teise pakkuja pakkumuse hindamisel Hindamiskriteeriumi alusel 0 punktiga pakkumuses esitatud Scrum sertifikaadist (kehtivus kuni 26.11.2017). Vaidlustuskomisjon kinnitab, et selline sertifikaat on selles ka pakkumuses ka esitatud.

Kuna vaidlustusmenetluse ajal on selgunud, et teise pakkuja spetsialistil puudub ka Scrum Alliance kodulehe andmetel kehtiv Scrum sertifikaat, ei saa nõustuda Vaidlustaja väitega, et ka mitte kehtiva Scrum sertifikaadi esitamine pidi Hankijal tekitama kahtluse, et äkki on tegemist inimliku eksitusega ning pakkuja spetsialistil siiski on ka kehtiv sertifikaat.

11.6. Käesoleval juhul on oluline arvestada ka sellega, et Scrum sertifikaadi olemasolu IT-projektijuhil ei olnud pakkumuse vastavuse ega kvalifitseerimistingimus, vaid hindamiskriteerium. Seega ei välistanud kehtiva sertifikaadi puudumine pakkumuses Vaidlustaja osalemist hankemenetluses vaid tingis kahe hindepunkti saamata jäämise, mis pakkumuste hindamisel antud väärtuspunktide mingi teise jagunemise korral (s.o kui Kolmanda isiku ja Vaidlustaja pakkumustele antud väärtuspunktide vahe ei oleks alla kahe punkti), ei oleks ilmselt ka Vaidlуста enda tähelepanu pälvinud. Juhul, kui Hankija, selle asemel, et lähtuda pakkumuses esitatud dokumentidest, mis pidid RHAD-i kohaselt olema aluseks Hindamiskriteeriumi rakendamisel (vt käesoleva otsuse p-id 8 ja 9) oleks ühe pakkuja (Vaidlustaja) puhul hakanud otsima täiendavaid andmed, et pakkumusele Hindamiskriteeriumi alusel punkte anda ning võimaldanuks esitada uusi andmeid, mida pakkumuses ei esitatud, tõuseks küsimus lubamatutest läbirääkimistest ühe pakkujaga, mis oleks vastuolus hankemenetluse läbipaistvuse ja pakkujate võrdse kohtlemise üldpõhimõtetega (RHS § 3 p-id 2 ja 3).

11.7. Vaidlustaja on viidanud arvukale kohtupraktikale, mis seondub RHS § 46 lg 4 kohaldamisega pakkumuses esinevate ebaselguste likvideerimiseks ning isegi esitama jäänud dokumentide esitamiseks, kuid jätab tähelepanuta, et viidatud lahendid käsitlevad vastavuse kontrolli kvalifitseerimise- ja vastavustingimustele ning kõrvaldamise aluste puudumise kontrolliga, mitte pakkumuse hindamiseks olevaid asjaolusid. Samas on Tallinna Ringkonnakohus 05.10.2018 otsuses nr 3-18-1619/38 p 17, käesoleva vaidlusega väga sarnases asjas leidnud: *Seega tuli hankijal pakkumuste hindamisel lähtuda alusdokumentidest, sh sätestatud ja kehtivatest hindamiskriteeriumitest ning hankija ei saanud pakkumuste hindamisel nendest kõrvale kalduda ega pidanud pakkumuste hindamise faasis enam küsima täiendavaid selgitusi. Selliseks võimaluseks ei anna alust ka RHS § 46 lg 4. Ringkonnakohtule ei nähtu, et hankija oleks kehtestatud hindamiskriteeriume rakendanud ebaõigesti, sest erimenetluse korra p 7.3 võimaldas anda 0 punkti juhul, kui pakkumuses hinnatava asjaolu kohta on HD-s nõutavad andmed esitamata.*

11.8. Kohtupraktika kohaselt lasub pakkujal hankemenetluses kõrgendatud hoolsuskohustus⁴, mille realiseerimiseks peab pakkuja muuhulgas veenduma ka selles, kas esitati pakkumuses esitati nimelt need dokumendid, mida pakkuja esitada soovis.

Pakkujate võrdse kohtlemise põhimõttest (RHS § 3 p 2) lähtuvalt ei ole lubatav probleemide tekkimisel pakkumusega koos esitatud dokumente välja vahetada. Vaidlustuskomisjon leiab, et IT-projektijuhil kehtivuse kaotanud Scrum sertifikaadi esitamine koos pakkumusega oli Vaidlustaja enda risk.

Samas on hankija kohustatud hankemenetluses rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud reeglitest (nt Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-336/12: Manova, p 40). Hankija on RHAD-is kehtestanud, milliste andmete alusel hinnati pakkumusi Hindamiskriteeriumi alusel (vt käesoleva otsuse p 8 ja 10) ning pidi nendest reeglitest pakkumuste hindamisel ka juhinduma. Seda Hankija tegi ning hindas Vaidlustaja pakkumust Hindamiskriteeriumi alusel õiguspäraselt 0 punktiga.

12. Kuna vaidlustuskomisjoni hinnangul on Hankija hinnanud Vaidlustaja pakkumust Hindamiskriteeriumi alusel kooskõlas RHAD-iga, eelkõige Hindamismetoodikaga, vastab Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks RHS § 117 lg-le 1 ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Vaidlustusmenetluse kulud

13. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldumata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

13.1. Hankija ei ole esitanud taotlust lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks.

13.2. Kolmas isik on esitanud tähtaegselt taotlused lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks Vaidlustajalt kogusummas 2290 eurot (käibemaksuta), 9,5 tunni õigusabi osutamise eest.

Vaidlustuskomisjon leiab, et vaidlustusasja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Kolmanda isiku lepingulise esindaja kulud täies ulatuses vajalikud ja põhjendatud ning

⁴ Vt nt Tartu Halduskohtu 26.08.2019 otsus nr 3-19-1320, p 40.

need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

13.3. Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Taivo Kivistik